

GERARDA MAK

Voorgoed anders

ABCOUDE

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK

Vandaag is het mijn beurt om te koken, donderdag 15 december 1999. Ik weet de datum zo goed omdat op die dag ons zorgeloze leven-tje voorgoed veranderde.

Ron staat onder de douche en ik loop in de keuken een beetje doelloos heen en weer. Ik moet eigenlijk eten koken, maar mijn hoofd staat er niet naar. Ik weet niet wat ik moet maken en kijk wat de koelkast zoal te bieden heeft. Tot mijn verrassing is er nog een rode paprika, dat is in ieder geval iets. Even later sta ik met die paprika bij het aanrecht en staar uit het raam. Hoe moet het nou verder?

Eten lijkt ineens niet meer zo belangrijk... of juist wel?

Rons hobby, naast muziek en sport, is lekker eten. Om beurten staan Ron en ik in de keuken om een culinair hoogstandje in elkaar te flansen. Aan het eind van de week trakteren we ons op een etentje in een restaurantje

ergens in Schagen, om het weekend te vieren. Ja, besef ik nu, eten zal altijd belangrijk blijven. Het is een stilzwijgend genieten, een rustpunt na een lange werkdag.

Ineens hoor ik een bloedstollende gil vanuit de badkamer. Mijn hart slaat een aantal slagen over en de paprika vliegt stuiterend over het aanrecht om tegen het koffiezetapparaat tot stilstand te komen. Een seconde later sta ik onder de warme straal en ik houd Ron stevig vast.

‘Ik wil nog niet dood,’ hoor ik hem tussen het snikken door zeggen. ‘Ik wil niet dood.’

Zo zou het ook niet moeten gaan, flitst er door mijn hoofd. Jij bent pas 43 en ik 44. We willen nog zoveel.

Ik voel het warme water over mijn rug stromen, mijn kleren raken doorweekt. Hier weet ik niets op te zeggen. Ik denk aan Altema, de internist, die het ons met een stalen gezicht heeft meegedeeld en vervloek die vent.

‘Kanker,’ zegt hij, ‘aan de endeldarm.’ Hij zegt het zo snel dat we eerst het idee hebben dat we hem niet goed hebben verstaan. Ron en ik zitten naast elkaar op van die harde, kille plastic stoelen en kunnen niet anders dan

naar die man staren. Hij kijkt ons niet eens aan, blijft naar zijn papieren turen of zich daar ik weet niet wat op afspeelt. Hij zegt nog veel meer dingen, maar daar luisteren we niet meer naar. Onze handen zoeken en vinden elkaar onder tafel. Ijskoude handen die zich in elkaar verstrengelen. Altéma begint omstandig uit te leggen wat er nou precies aan de hand is.

Ron interesseert het nauwelijks. Hij heeft het zojuist gezien. Samen met internist Timmerman keek hij hoe het kleine cameraatje naar binnen drong en zich langzaam een weg baande naar de dikke darm. De tumor zit precies in de overgang van zijn endeldarm naar zijn dikke darm.

Het is een afzichtelijke, bloederige wond met een doorsnede van minstens vijf centimeter. Hij had het liever niet gezien, zo afschuwelijk zag het eruit. Iedere keer als hij zijn ogen sluit ziet hij het beeld weer voor zich. Ze hebben een biopt genomen en wat we half hebben verstaan is dus waar: Ron heeft kanker!

Terwijl we als verdoofd tegenover Altéma zitten, pakt hij resoluut de telefoon en belt de chirurg, Clarijs. Die komt meteen, samen ne-

men ze de gegevens door en regelen een afspraak voor ziekenhuisopname.

Altema geeft ons ten afscheid een routinehanddruk en dan staan we op de gang met een hele lijst aan onderzoeken die Ron moet ondergaan. Als door een waas schuiven we naar het loket om data te prikken.

Na het bezoek aan het Gemini Ziekenhuis rijden we terug naar ons werk op het Marinebedrijf in Den Helder. Ron naar het Sewaco, waar hij assistent-inkoper is en ik naar de Rijkswerf, waar ik financieel medewerkster ben. Mijn collega's reageren vooral geschrokken en ik krijg van mijn maatje Annette spontaan een paar warme armen om mij heen geslagen. Ik zet thee voor mezelf en kijk met een lege blik de afdeling over. Het is er vreemd stil. Niemand durft iets te zeggen. Waar zouden ze het, na dit bericht, over moeten hebben? Voetbal?

Een migraineachtige hoofdpijn komt opzetten en ik ga naar beneden, naar de bedrijfsarts, voor een hoofdpijnpoeder. Dit houd ik geen minuut langer vol. Duizend gedachten vliegen door mijn hoofd en er is er niet één bij waar ik rustig van word. Even later word ik bij de chef geroepen en krijg permissie om

naar huis te gaan.

Vervuld van dankbare gevoelens loop ik richting het Sewaco-bedrijf. Wanneer ik bij Rons afdeling arriveer is het lunchpauze; ze zitten een partij te kaarten. Een van hen heeft het hoogste woord omdat iets niet volgens de regels is gegaan. Ron zit daar een beetje verloren bij. Ze kijken op als ik binnenkom, maar daar is alles mee gezegd. In een flits vraag ik me af of Ron het ze wel verteld heeft. Ik kijk hem vragend aan en hij lacht flauwtjes terug.

Zo verpletterd als mijn collega's waren, zo opgeruimd en lacherig zijn de collega's van Ron. Ze lachen, praten en spelen fanatiek verder terwijl Ron er als een hoopje ellende naast zit. Ik kan zoiets niet begrijpen en ik zie aan zijn gezicht dat deze reactie hem ook behoorlijk tegenvalt. Vol ongeloof kijk ik om mij heen, ik kan ze stuk voor stuk wel iets doen.

Nu zijn we thuis en het lukt me niet om me op het koken te concentreren. In gedachten zie ik de lasagnebladen al droog omkrullen, de paprika verpieteren en het gehakt aanbranden. Patat moeten we hebben!

Als ik daarmee thuiskom heeft Ron de tafel gedekt. Hij hangt aan de telefoon. Ik merk aan

zijn ontwijkende manier van praten dat hij er niet al te veel over wil zeggen. Het heeft zo weinig nut, want er valt niets te zeggen. We weten zelf nauwelijks wat ons te wachten staat. Ja, hij moet geopereerd worden. Dat is alles wat we weten. En, als het even kan op zeer korte termijn. Wanneer? Geen flauw idee!

De wereld om ons heen draait gewoon door, maar onze wereld is voorgoed veranderd. De automobilisten doen nog steeds hun uiterste best om zo snel mogelijk over de drempels in de weg te scheuren. Kinderen rennen gillend voorbij, de buurvrouw doet haar boodschappen op de fiets. De postbode komt op zijn rode brommertje aanrijden, stopt post in onze brievenbus en zwaait.

Mijn hart zit in mijn keel. Zal daar de opnamebrief al tussen liggen?

Twee dagen later staat er een concert van The Brandos op het programma. Daar hebben we al maanden kaarten voor in huis. We zijn gek op concerten. Eén keer per jaar dalen we af naar het Zuiden voor het Pinkpopfestival in Geleen, en minstens twee keer per maand bezoeken we een live-optreden van een band die

we de moeite waard vinden.

Nu voelt het anders. Zullen we erheen, of zullen we thuisblijven? Zal het evengoed gezellig kunnen worden? Zal ons altijd aanwezige enthousiasme niet verstoord worden door de gedachten aan kanker? Zullen we ervan kunnen genieten?

Al maanden van tevoren is afgesproken dat we vooraf uit eten zullen gaan met Martin, de broer van Ron, en zijn vrouw Desie. We zien er vreselijk tegen op. Stappen ruim voor tijd in de auto en rijden het pad af.

Het gesprek over kanker heeft slechts vijf minuten geduurd, daarna staan er véél belangrijkere onderwerpen op het programma.

Zoals het concert. Hoe zal het klinken? Welke nummers zullen ze spelen? Je hoopt natuurlijk dat jouw lievelingsnummers daarbij zijn. De mooiste gitaarsolo's worden nog eens doorgenomen. Daarna gaat het gesprek als vanouds over sport in het algemeen en Ajax in het bijzonder.

In die enorme, enthousiaste menigte kijk ik heel even naar Rons gezicht. Hij gaat, zoals altijd, helemaal op in de muziek en straalt iets kinderlijks en geestdriftigs uit. Zo ontspannen

heb ik hem de afgelopen dagen niet gezien.

Hij heeft kanker, flitst er ineens door mijn hoofd en mijn hart knijpt zich samen.

2

Ik merk dat Ron iets krampachtigs over zich krijgt als het zijn muziek betreft. Slingerden er voorheen overal uitgeknipte plaatjes uit muziektijdschriften door het huis, nu ordent hij netjes alles in mapjes. Dingen die al heel lang op zijn nog-te-doenlijstje staan worden nu in rap tempo uitgevoerd.

Een van zijn grote hobby's is muziek selecteren en daarmee zelf cd's maken. Stapels beschrijfbare cd's heeft hij in de loop der tijd gekocht, en hij bezit een enorme muziekcollectie. Van de Allman Brothers Band alleen al heeft hij ongeveer veertig cd's in zijn bezit. Daar wil hij al jaren een compilatie van maken. Nu gaat het er toch echt van komen. Dan heeft hij het nog niet eens over The Marshall Tucker Band, Crosby, Stills, Nash and Young, Lynyrd Skynyrd en de legendarische Byrds. Hij wil het allemaal op een rij hebben en begint driftig zijn ideeën uit te werken.

De catalogus van Glitterhouse ligt open op tafel. Nogmaals wordt het aanbod bestudeerd. Vooral kleine, vrijwel onbekende bands, uit Amerika hebben zijn belangstelling: Soundgarden, Slobberbone, Widespread Pank, Subdudes, Temple of the Dogs. Hij vult het bestelformulier in en vraagt of ik het naar Duitsland wil faxen. In het plaatselijke boekwinkeltje van Burghout in Hippolytushoef kennen ze mij zo langzamerhand. Ze voeren het karwei zwijgend uit.

Kerst staat voor de deur, dus moet er een kerstboom komen. Energiek stappen we naar tuincentrum Hollander. Ron wil af van die eeuwige kruislat waar de boom op getimmerd moet worden. Of, nog erger, een boom met kluit. Speurend kijkt hij naar een kunstboom. Ik vind een kunstboom zo verschrikkelijk nep dat ik de hakken in het zand zet en luid protesteer.

Fijntjes merk ik op dat hij nog niet één keer in zijn hele leven een kerstboom op een lat heeft hoeven timmeren. Of ondervonden heeft hoe frustrerend het is als een boom nét niet in de kerstboomhouder past en je zuchtend naar een zaag op zoek moet.